ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα) της 28ης Απριλίου 1999 *

Στην υπόθεση C-31/98,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Finanzgericht München (Γερμανία) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Peter Luksch

και

Hauptzollamt Weiden,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία του άρθρου 1 του κανονισμού (ΕΚ) 1395/94 της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 1994, για την καθιέρωση ελάχιστης τιμής κατά την εισαγωγή βυσσίνων (ΕΕ L 152, σ. 31), καθώς και του παραρτήματος I του κανονισμού (ΕΟΚ) 2658/87 του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 1987, για τη δασμολογική και στατιστική ονοματολογία και το Κοινό Δασμολόγιο (ΕΕ L 256, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2551/93 της Επιτροπής, της 10ης Αυγούστου 1993 (ΕΕ L 241, σ. 1), και, ειδικότερα, της σημειώσεως 1 του κεφαλαίου 8 της Συνδυασμένης Ονοματολογίας,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους P. Jann (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, D. A. O. Edward και L. Sevón, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Léger
γραμματέας: R. Grass

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— ο P. Luksch, εκπροσωπούμενος από τον Clemens Theil, δικηγόρο Μονάχου,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον Klaus-Dieter Borchardt, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας,

έχοντας υπόψη την έκθεση του εισηγητή δικαστή,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη

συνεδρίαση της 10ης Δεκεμβρίου 1998,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με διάταξη της 22ας Ιανουαρίου 1998, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 9 Φεβρουαρίου 1998, το Finanzgericht München υπέβαλε, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, δύο προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία του άρθρου 1 του κανονισμού (ΕΚ) 1395/94 της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 1994, για την καθιέρωση ελάχιστης τιμής κατά την εισαγωγή βυσσίνων (ΕΕ L 152, σ. 31), καθώς και του παραρτήματος Ι του κανονισμού (ΕΟΚ) 2658/87 του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 1987, για τη δασμολογική και στατιστική ονοματολογία και το κοινό δασμολόγιο (ΕΕ L 256, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2551/93 της Επιτροπής, της 10ης Αυγούστου 1993 (ΕΕ L 241, σ. 1), και, ειδικότερα, της σημειώσεως 1 του κεφαλαίου 8 της Συνδυασμένης Ονοματολογίας (στο εξής: ΣΟ).

2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ του P. Luksch και του Hauptzollamt Weiden, σχετικά με την καταβολή εξισωτικής εισφοράς την οποία αξίωσε από τον P. Luksch το Hauptzollamt Weiden με την αιτιολογία ότι ο τελευταίος δεν τήρησε την ελάχιστη τιμή κατά την εισαγωγή πλειόνων παρτίδων βυσσίνων.

Η εφαρμοστέα ρύθμιση

3 Το άρθρο 1 του κανονισμού 1395/94 προβλέπει τα εξής:

«1. Κατά την εισαγωγή στην Κοινότητα των βυσσίνων, η ελάχιστη τιμή που πρέπει να τηρηθεί είναι 40 ECU ανά 100 χιλιόγραμμα καθαρού βάρους για το προϊόν του κωδικού ΣΟ 0809 20 20 και 36 ECU ανά 100 χιλιόγραμμα καθαρού βάρους για το προϊόν του κωδικού ΣΟ 0809 20 60.

2. Όταν η τιμή εισαγωγής είναι χαμηλότερη από την ελάχιστη τιμή που αναφέρεται στην παράγραφο 1, εισπράττεται αντισταθμιστική εισφορά που ισούται με τη διαφορά μεταξύ των δύο αυτών τιμών.»

Η πρώτη και η δεύτερη αιτιολογική σκέψη διευκρινίζουν συναφώς τα ακόλουθα:

«Εκτιμώντας ότι (..) λόγω ελλείψεως ενός συστήματος προστασίας στα σύνορα, θα μπορούσε να θιγεί η εμπορία της κοινοτικής παραγωγής από τον ανταγωνισμό των τρίτων χωρών οι οποίες προσφέρουν τιμές αισθητά χαμηλότερες από τις τιμές με τις οποίες μπορούν να διατεθούν στο εμπόριο τα κοινοτικά προϊόντα·

(...)

ότι, λόγω της σύντομης περιόδου εμπορίας των εν λόγω προϊόντων, πρέπει από τώρα να καθορισθούν μέτρα ώστε να αποφευχθούν οι εισαγωγές σε χαμηλές τιμές· ότι το καταλληλότερο σύστημα για να εκπληρωθεί ο στόχος αυτός είναι ένα σύστημα ελάχιστης τιμής κατά την εισαγωγή και η επιβολή αντισταθμιστικών εισφορών στα προϊόντα που δεν τηρούν την τιμή αυτή».

4 Το άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΟΚ) 2707/72 του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1972, περί καθορισμού των προϋποθέσεων εφαρμογής των μέτρων διασφαλίσεως στον τομέα των οπωροκηπευτικών (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/008, σ. 217), προβλέπει, επιπλέον, ότι τα μέτρα αυτά μπορούν να λαμβάνονται μόνο κατά το μέτρο και για τη διάρκεια που κρίνονται απολύτως αναγκαία. Στην πέμπτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού αυτού διευκρινίζεται συναφώς ότι «τα μέτρα που αναφέρονται ανωτέρω πρέπει να είναι ανάλογα των περιστάσεων, ώστε να αποφευχθεί το ενδεχόμενο να έχουν διαφορετικά αποτελέσματα [από τα ευκταία]».

5 Η ΣΟ προβλέπει ότι τα βύσσινα που εισάγονται στην Κοινότητα από 1ης Μαΐου μέχρι 15 Ιουλίου κατατάσσονται στη διάκριση 0809 20 20, ενώ τα βύσσινα που εισάγονται στην Κοινότητα από 16ης Ιουλίου μέχρι 30 Ιουλίου κατατάσσονται στη διάκριση 0809 20 60.

6 Στη σημείωση 1 του κεφαλαίου 8 της ΣΟ, που επιγράφεται «Καρποί και φρούτα βρώσιμα, φλούδες εσπεριδοειδών ή πεπονιών», διευκρινίζεται ότι το κεφάλαιο αυτό «δεν περιλαμβάνει τους καρπούς και τα φρούτα που δεν είναι βρώσιμα».

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

7 Από τη διάταξη περί παραπομπής απορρέει ότι, στις 4 Ιουλίου 1994, ο P. Luksch ζήτησε από το Hauptzollamt Weiden (αρμόδια τελωνειακή αρχή) να τεθούν σε ελεύθερη κυκλοφορία, υπό τον κωδικό ΣΟ 0809 20 20, τρεις παρτίδες βυσσίνων προελεύσεως Ρουμανίας, συνολικού βάρους 42 286 kg. Η προσδιορισθείσα τιμή κατά την εισαγωγή ήταν 65 γερμανικά μάρκα (DM) ανά 100 χιλιόγραμμα. Δεδομένου ότι η τιμή αυτή ήταν ελαφρώς κατώτερη της καθορισθείσας με το άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού 1395/94 ελάχιστης τιμής των 40 ECU ανά 100 χιλιόγραμμα, το Hauptzollamt αξίωσε την καταβολή εξισωτικής εισφοράς ύψους 2 414,80 DM.

8 Κατά την παράδοση του εμπορεύματος, στις 5 Ιουλίου 1994, διαπιστώθηκε ότι τα φρούτα βρίσκονταν σε κατάσταση προχωρημένης σήψεως. Κατά συνέπεια, ο παραλήπτης αρνήθηκε να τα παραλάβει και ο P. Luksch ανέθεσε σε ειδικό να εξετάσει το εμπόρευμα. Ο ειδικός επιβεβαίωσε ότι τα φρούτα είχαν αλλοιωθεί σε μεγάλο βαθμό από τη μούχλα και τη σήψη, που, προδήλως, είχαν προκληθεί από την αποθήκευσή τους υπό υπερβολικά υψηλή θερμοκρασία, και συνέστησε την πώληση των εμπορευμάτων σε αποστακτήριο οινοπνεύματος, εκτιμώντας ότι το προϊόν της πωλήσεως θα μειωνόταν κατά 75 %. Ο P. Luksch συμμορφώθηκε προς τη σύσταση αυτή και πώλησε τα βύσσινα σε αποστακτήριο οινοπνεύματος σε τιμή 10 DM ανά 100 χιλιόγραμμα.

9 Λόγω της μειώσεως της τιμής εισαγωγής, το Hauptzollamt μείωσε, με τροποποιητική πράξη της 8ης Φεβρουαρίου 1995, την εξισωτική εισφορά σε 34 726,86 DM. Κατόπιν της διοικητικής ενστάσεως που άσκησε ο P. Luksch κατά της πράξεως αυτής, το Hauptzollamt, με απόφαση της 22ας Μαΐου 1995, αύξησε εκ νέου την εξισωτική εισφορά σε 40 124,02 DM, ώστε να ληφθεί υπόψη η μείωση του ποσού των εξόδων μεταφοράς των εμπορευμάτων στο εσωτερικό της Κοινότητας.

10 Κατά της αποφάσεως αυτής ο P. Luksch άσκησε προσφυγή ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, υποστηρίζοντας, κατ' ουσίαν, ότι η επίμαχη στην κύρια δίκη ρύθμιση δεν έχει εφαρμογή σε αλλοιωμένα προϊόντα.

11 Το αιτούν δικαστήριο, έχοντας αμφιβολίες σχετικά με τη δυνατότητα εφαρμογής της ρυθμίσεως περί της ελάχιστης τιμής στα εμπορεύματα που εισήγαγε ο P. Luksch, στο μέτρο που ο σκοπός της ρυθμίσεως αυτής, που είναι η αποφυγή διαταράξεων της κοινής αγοράς από την προσφορά προϊόντων προελεύσεως τρίτων χωρών σε υπερβολικά χαμηλές τιμές, δεν θα διακυβευόταν από το γεγονός ότι πρόκειται για αλλοιωμένα εμπορεύματα, αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει το άρθρο 1 του κανονισμού 1395/94 της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 1994, την έννοια ότι η εξισωτική εισφορά οφείλεται επίσης για βύσσινα τα οποία, λόγω της μούχλας και της ζυμώσεως που έχουν υποστεί, έχουν αλλοιωθεί σε τέτοιο βαθμό ώστε η μόνη εναπομένουσα δυνατότητα εύλογης από οικονομικής απόψεως αξιοποιήσεώς τους να είναι η χρησιμοποίησή τους από αποστακτήρια οινοπνεύματος;

Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα:

2) Έχει το παράρτημα Ι του κανονισμού 2658/87, όπως έχει τροποποιηθεί από τον κανονισμό 2551/93, της 10ης Αυγούστου 1993, και, ειδικότερα, η σημείωση 1 του κεφαλαίου 8 της Συνδυασμένης Ονοματολογίας, την έννοια ότι τα περιγραφέντα στο πρώτο ερώτημα προϊόντα πρέπει να καταταχθούν στη διάκριση 0809 20 20 ή στη διάκριση 0809 20 60;»

Επί του πρώτου ερωτήματος

12 Ο P. Luksch και η Επιτροπή υποστηρίζουν ότι δεν μπορεί να επιβληθεί εξισωτική εισφορά στα επίμαχα εμπορεύματα. Συγκεκριμένα, από τα προοίμια των κανονισμών (ΕΟΚ) 1035/72 του Συμβουλίου, της 18ης Μαΐου 1972, περί κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα των οπωροκηπευτικών (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/007, σ. 250), και 1395/94 προκύπτει ότι η είσπραξη εξισωτικών εισφορών δικαιολογείται αποκλειστικά και μόνον από την ανάγκη να αποφευχθούν διαταράξεις της κοινοτικής αγοράς οφειλόμενες στην προσφορά προϊόντων προελεύσεως τρίτων χωρών σε υπερβολικά χαμηλές τιμές. Κατά την άποψή τους, στην υπόθεση της κύριας δίκης, τα επίμαχα εμπορεύματα δεν ανταγωνίστηκαν την κοινοτική παραγωγή, αφού η χαμηλή τιμή στην οποία πωλήθηκαν τελικά οφειλόταν αποκλειστικά και μόνον στο ότι ήταν αδύνατη η βρώση τους.

13 Με την απόφασή του της 2ας Αυγούστου 1993, C-81/92, Dinter (Συλλογή 1993, σ. I-4601, σκέψη 19), το Δικαστήριο έχει ήδη δεχθεί ότι τα μέτρα διασφαλίσεως μπορούν να λαμβάνονται μόνον κατά το μέτρο και για τη διάρκεια που κρίνονται απολύτως αναγκαία και ότι, κατά συνέπεια, οσάκις επιτυγχάνεται ο επιδιωκόμενος προστατευτικός σκοπός των μέτρων, η επιβολή εξισωτικής εισφοράς είναι παράνομη. Οι εκτιμήσεις αυτές πρέπει να εφαρμοστούν κατ' αναλογία στην υπό κρίση υπόθεση, δεδομένου ότι η πώληση αλλοιωμένων βυσσίνων σε αποστακτήριο οινοπνεύματος δεν έθιξε την αγορά νωπών φρούτων εντός της Κοινότητας. Υπ' αυτές τις συνθήκες, η επιβολή της εξισωτικής εισφοράς αντιβαίνει προς την αρχή της αναλογικότητας.

14 Η Επιτροπή υπογραμμίζει, επιπλέον, ότι η αλλοίωση των εμπορευμάτων και, επομένως, η σημαντική μείωση της αγοραίας αξίας τους είχε ήδη επέλθει κατά την ημερομηνία της θέσεώς τους σε ελεύθερη κυκλοφορία, που είναι η κρίσιμη για την επιβολή της εξισωτικής εισφοράς ημερομηνία. Επομένως, ελλείπει ένα ουσιώδες στοιχείο για την εφαρμογή του άρθρου 1 του κανονισμού 1395/94, δεδομένου ότι η χαμηλή τιμή που κατέβαλε ο εισαγωγέας δεν οφείλεται σε πολιτική τιμών εφαρμοζόμενη από τρίτη χώρα, αλλά σε γεγονός τελείως άσχετο προς την προέλευση των εν λόγω εμπορευμάτων.

15 Εκ προοιμίου, πρέπει να τονιστεί ότι, όπως προκύπτει από την πρώτη αιτιολογική του σκέψη, ο κανονισμός 1395/94 σκοπεί στη θέσπιση μέτρων διασφαλίσεως για την προστασία της κοινοτικής αγοράς των βυσσίνων, η οποία κινδυνεύει να υποστεί, λόγω των εισαγωγών από τρίτες χώρες σε τιμές αισθητά χαμηλότερες από τις τιμές με τις οποίες μπορούν να διατεθούν στο εμπόριο τα κοινοτικά προϊόντα, σοβαρές διαταράξεις, οι οποίες μπορούν να θέσουν σε κίνδυνο τους στόχους του άρθρου 39 της Συνθήκης ΕΚ.

16 Όπως διευκρινίζεται στη δεύτερη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 1395/94, τα μέτρα διασφαλίσεως πρέπει να σκοπούν στην αποφυγή της διαθέσεως στην αγορά εισαγομένων προϊόντων σε χαμηλές τιμές. Ο σκοπός αυτός μπορεί να επιτευχθεί με τη θέσπιση ελάχιστης τιμής κατά την εισαγωγή στην Κοινότητα και, σε περίπτωση μη τηρήσεως της τιμής αυτής, με την επιβολή εξισωτικής εισφοράς. Από τον εν λόγω κανονισμό απορρέει ότι η εν λόγω εισφορά καθορίζεται, κατ' αρχήν, βάσει της τιμής που συμφωνήθηκε αρχικά μεταξύ των συμβαλλομένων μερών.

17 Επομένως, πρέπει να εξεταστεί αν, εν προκειμένω, η επιβολή της εξισωτικής εισφοράς ήταν δικαιολογημένη, παρά το γεγονός ότι φαινόταν να αποκλείεται το ενδεχόμενο διαταράξεως της κοινοτικής αγοράς, δεδομένου ότι η χαμηλή τιμή στην οποία πωλήθηκε το εμπόρευμα οφειλόταν ουσιαστικά σε γεγονός τελείως άσχετο προς την προέλευση του εμπορεύματος, ήτοι στο ότι αλλοιώθηκε σε τέτοιο βαθμό ώστε η μόνη εναπομένουσα δυνατότητα εύλογης από οικονομικής απόψεως αξιοποιήσεώς του να είναι η χρησιμοποίησή του από αποστακτήρια οινοπνεύματος.

18 Συναφώς, πρέπει να υπομνηστεί ότι το άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 2707/72 διευκρινίζει ότι τα μέτρα διασφαλίσεως στον τομέα των οπωροκηπευτικών μπορούν να λαμβάνονται μόνον «κατά το μέτρο και για τη διάρκεια που κρίνονται απολύτως αναγκαία». Εντεύθεν απορρέει, όπως έχει ήδη δεχθεί το Δικαστήριο, με την προαναφερθείσα απόφαση Dinter (σκέψη 19), η οποία αφορούσε την καταβολή εξισωτικής εισφοράς λόγω μη τηρήσεως της ελάχιστης τιμής κατά την εισαγωγή βυσσίνων, ότι, οσάκις επιτυγχάνεται ο επιδιωκόμενος προστατευτικός σκοπός των μέτρων διασφαλίσεως, η επιβολή εξισωτικής εισφοράς είναι παράνομη. Η επιβολή τέτοιας εισφοράς πρέπει να θεωρηθεί αδικαιολόγητη, πολλώ μάλλον διότι η λειτουργία της κοινοτικής αγοράς δεν μπορεί να θιγεί από μια χαμηλή τιμή που οφείλεται σε γεγονότα άσχετα από την προέλευση του εμπορεύματος.

19 Ενόψει των προεκτεθέντων, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι, υπό περιστάσεις όπως αυτές της υποθέσεως της κύριας δίκης, η καταβολή της εξισωτικής εισφοράς μπορεί να αξιωθεί μόνον εάν και στο μέτρο που δεν θα υπερέβαινε το απολύτως αναγκαίο μέτρο για την επίτευξη του σκοπού που επιδιώκει ο κανονισμός 1395/94.

20 Στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται να εξετάσει, υπό το φως όλων των ερμηνευτικών στοιχείων που προεκτέθηκαν, τους λόγους για τους οποίους, κατά την ημερομηνία υποβολής εκ μέρους του εισαγωγέα της αιτήσεως περί θέσεως των βυσσίνων σε ελεύθερη κυκλοφορία, η τιμή τους ήταν χαμηλότερη από την ελάχιστη τιμή και, ιδίως, εάν το εν λόγω χαμηλό επίπεδο της τιμής οφείλεται σε γεγονότα τελείως άσχετα προς τη βούληση του εισαγωγέα και την προέλευση των εμπορευμάτων.

21 Κατά συνέπεια, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 1 του κανονισμού 1395/94 έχει την έννοια ότι δεν μπορεί να επιβληθεί εξισωτική εισφορά για βύσσινα που έχουν τεθεί σε ελεύθερη κυκλοφορία εντός της Κοινότητας σε χαμηλή τιμή, εφόσον η εν λόγω χαμηλή τιμή οφείλεται σε γεγονότα άσχετα προς τη βούληση του εισαγωγέα και την προέλευση των εμπορευμάτων, όπως είναι η προχωρημένη, πλην όμως απρόβλεπτη, αλλοίωση των φρούτων.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

22 Δεδομένου ότι το δεύτερο ερώτημα υποβλήθηκε αποκλειστικά και μόνο για την περίπτωση κατά την οποία θα διδόταν καταφατική απάντηση στο πρώτο ερώτημα, παρέλκει η απάντηση στο ερώτημα αυτό.

Επί των δικαστικών εξόδων

23 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, που κατέθεσε παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε με διάταξη της 22ας Ιανουαρίου 1998 το Finanzgericht München, αποφαίνεται:

Το άρθρο 1 του κανονισμού (ΕΚ) 1395/94 της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 1994, για την καθιέρωση ελάχιστης τιμής κατά την εισαγωγή βυσσίνων, έχει την έννοια ότι δεν μπορεί να επιβληθεί εξισωτική εισφορά για βύσσινα που έχουν τεθεί σε ελεύθερη κυκλοφορία εντός της Κοινότητας σε χαμηλή τιμή, εφόσον η εν λόγω χαμηλή τιμή οφείλεται σε γεγονότα άσχετα προς τη βούληση του εισαγωγέα και την προέλευση των εμπορευμάτων, όπως είναι η προχωρημένη, πλην όμως απρόβλεπτη, αλλοίωση των φρούτων.

Jann Edward Sevón

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 28 Απριλίου 1999.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του πρώτου τμήματος

P. Jann